ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 17ης Οκτωβρίου 1996 *

Στην υπόθεση C-64/95,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht des Landes Brandenburg (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Konservenfabrik Lubella Friedrich Büker GmbH & Co. KG

και

Hauptzollamt Cottbus,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 1932/93 της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 1993, για την καθιέρωση μέτρων διασφαλίσεως όσον αφορά τις εισαγωγές βυσσίνων (ΕΕ L 174, σ. 35),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann, D. A. O. Edward J.-P. Puissochet (εισηγητή) και P. Jann, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: M. B. Elmer
γραμματέας: R. Grass

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Alberto José Navarro González, γενικό διευθυντή νομικού και θεσμικού συντονισμού επί κοινοτικών υποθέσεων, και την Gloria Calvo Díaz, abogado del Estado, της υπηρεσίας κοινοτικών δικαστικών διαφορών,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Klaus-Dieter Borchardt, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Ιουλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 1995, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Μαρτίου 1995, το Finanzgericht des Landes Brandenburg υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 1932/93 της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 1993, για την καθιέρωση μέτρων διασφαλίσεως όσον αφορά τις εισαγωγές βυσσίνων (ΕΕ L 174, σ. 35, στο εξής: επίδικος κανονισμός).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Konservenfabrik Lubella Friedrich Büker GmbH & Co. KG (στο εξής: Lubella) και του Hauptzollamt Cottbus (κεντρικής τελωνειακής αρχής του Cottbus) σχετικά με την καταβολή αντισταθμιστικών εισφορών που επιβλήθηκαν στην επιχείρηση αυτή, κατ' εφαρμογήν του επίδικου κανονισμού, κατά την εισαγωγή στη Γερμανία, στις 19 και 20 Ιουλίου 1993, νωπών βυσσίνων (κωδικός ΣΟ 0809 20 60 0100) από την Πολωνία.

3 Ο επίδικος κανονισμός εκδόθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 1035/72 του Συμβουλίου, της 18ης Μαΐου 1972, περί κοινής οργανώσεως της αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/007, σ. 250), και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2707/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972, περί καθορισμού των προϋποθέσεων εφαρμογής των μέτρων διασφαλίσεως στον τομέα των οπωροκηπευτικών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 217).

4 Το άρθρο 1 του επίδικου κανονισμού προβλέπει ότι, κατά την εισαγωγή στην Κοινότητα βυσσίνων (κωδικοί ΣΟ 0809 20 20 και 0809 20 60), πρέπει να τηρείται μια ελάχιστη τιμή και, όταν η τιμή εισαγωγής είναι χαμηλότερη από την ελάχιστη τιμή, να επιβάλλεται αντισταθμιστική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ της ελαχίστης τιμής και της τιμής κατά την εισαγωγή.

5 Ωστόσο, στο γερμανικό κείμενο του επίδικου κανονισμού, μολονότι γίνεται παραπομπή στους κωδικούς ΣΟ που αντιστοιχούν στα βύσσινα, χρησιμοποιείται στον τίτλο, στις αιτιολογικές σκέψεις και στη διατύπωση του άρθρου 1, παράγραφος 1, ο όρος «Süßkirschen» (γλυκά κεράσια) για να προσδιοριστούν τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο των μέτρων διασφαλίσεως. Ο όρος αυτός αντικαταστάθηκε από τον όρο «Sauerkirschen» (βύσσινα) με διορθωτικό που δημοσιεύθηκε στη γερμανική έκδοση της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 176, σ. 29).

6 Στο πλαίσιο της προσφυγής που άσκησε ενώπιον του Finanzgericht des Landes Brandenburg κατά της πράξεως περί επιβολής εισφοράς που της είχε απευθυνθεί, η Lubella ισχυρίστηκε ότι ο επίδικος κανονισμός ήταν άκυρος. Η Lubella υποστήριξε κυρίως:

— ότι πριν από την έκδοση του εν λόγω κανονισμού δεν είχε εκφέρει γνώμη η αρμόδια επιτροπή διαχειρίσεως, όπως απαιτούσε το άρθρο 33 του κανονισμού 1035/72·

— ότι ο κανονισμός αυτός δεν αναφέρει την προθεσμία εντός της οποίας τα κράτη μέλη μπορούσαν να τον φέρουν προς συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου, όπως προβλέπει η απόφαση 87/373/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 1987, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (ΕΕ L 197, σ. 33, στο εξής: απόφαση περί των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής)·

— ότι το περιεχόμενό του ήταν αόριστο ως είχε στο αρχικό κείμενο, αφού ήταν άγνωστο αν ο κανονισμός αφορούσε τα γλυκά κεράσια ή τα βύσσινα·

— ότι το διορθωμένο κείμενο του κανονισμού αυτού μπορούσε να τύχει εφαρμογής στις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν στις 19 και 20 Ιουλίου 1993 μόνον αν είχε αναδρομικό αποτέλεσμα·

— ότι ο επίδικος κανονισμός δεν δικαιολογείται από την ύπαρξη σοβαρής διαταράξεως ή κινδύνου σοβαρής διαταράξεως της αγοράς·

— ότι νομική βάση του κανονισμού αυτού δεν αποτελεί ο κανονισμός 2707/72·

— ότι θεσπίζει μέτρα ακατάλληλα για την εξάλειψη των διαταράξεων της αγοράς·

— ότι είναι ασυμβίβαστος προς την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης·

— ότι δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένος και

— ότι πριν από την εκδόσή του δεν είχαν πραγματοποιηθεί οι διαβουλεύσεις που προβλέπουν τα άρθρα 14 και 15 των ενδιαμέσων συμφωνιών σχετικά με το εμπόριο και τα εμπορικά θέματα που συνήφθησαν στις 16 Δεκεμβρίου 1991 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, αφενός, και της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Τσεχικής και Σλοβακικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, αφετέρου, και που εγκρίθηκαν αντιστοίχως με τις αποφάσεις 92/228/ΕΟΚ (ΕΕ L 114, σ. 1), 92/229/ΕΟΚ (ΕΕ L 115, σ. 1), 92/230/ΕΟΚ (ΕΕ L 116, σ. 1) του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992 (στο εξής: ενδιάμεσες συμφωνίες).

7 Το Finanzgericht des Landes Brandenburg συμμερίζεται τις αμφιβολίες της προσφεύγουσας της κύριας δίκης. Για τον λόγο αυτόν ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει εκδοθεί εγκύρως ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1932/93 της Επιτροπής, όπως διορθώθηκε με διορθωτικό που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 176, της 20ής Ιουλίου 1993, σ. 29;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Έχουν οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 1932/93 της Επιτροπής επίσης εφαρμογή στις εισαγωγές βυσσίνων που πραγματοποιήθηκαν μέχρι και τις 20 Ιουλίου 1993;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

α) Συνέτρεχαν το 1993 οι προϋποθέσεις για τη λήψη μέτρου οργανώσεως της αγοράς βυσσίνων;

β) Αποτελεί το σύστημα των ελαχίστων τιμών θεμιτό και πρόσφορο μέτρο για την εξάλειψη της διαταράξεως της αγοράς;

γ) Συμβιβάζεται το σύστημα των ελαχίστων τιμών με τις ενδιάμεσες συμφωνίες της 25ης Φεβρουαρίου 1992 που συνήφθησαν μεταξύ, αφενός, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και, αφετέρου, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας και της Τσεχικής και Σλοβακικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας;»

8 Με τα τρία αυτά προδικαστικά ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο περί του κύρους του επίδικου κανονισμού, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων ισχυρισμών που προέβαλε ενώπιόν του η προσφεύγουσα της κύριας δίκης. Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να εξετασθούν διαδοχικά όλοι αυτοί οι ισχυρισμοί.

Ως προς την παράβαση του άρθρου 33 του κανονισμού 1035/72

9 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι πριν από την έκδοση του επίδικου κανονισμού δεν υπήρχε υποχρέωση διαβουλεύσεως με την αρμόδια επιτροπή διαχειρίσεως. Ισχυρίζονται ότι η διαδικασία θεσπίσεως μέτρων διασφαλίσεως διέπεται από το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού 1035/72, το οποίο δεν προβλέπει μια τέτοια διαβούλευση ούτε παραπέμπει στη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 33 του κανονισμού αυτού.

10 Το άρθρο 29 του κανονισμού 1035/72, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2454/72 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 182), που ίσχυε τότε, προβλέπει τα εξής:

«1. Δύνανται να εφαρμοσθούν κατάλληλα μέτρα στο εμπόριο με τις τρίτες χώρες:

— αν, μέσα στην Κοινότητα, συνεπεία των εισαγωγών ή των εξαγωγών, η αγορά ενός ή περισσοτέρων από τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 υφίσταται ή απειλείται να υποστεί σοβαρές διαταραχές, οι οποίες θα ήταν δυνατό να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους του άρθρου 39 της Συνθήκης,

— (...)

Τα μέτρα αυτά δεν δύνανται να εφαρμοσθούν παρά μόνον έως ότου (...) εκλείψει η διαταραχή ή η απειλή διαταραχής (...).

2. Αν προκύψει η κατάσταση που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή με δική της πρωτοβουλία, αποφασίζει τα αναγκαία μέτρα, τα οποία ανακοινώνονται στα κράτη μέλη και τυγχάνουν αμέσου εφαρμογής. Αν υπεβλήθη στην Επιτροπή αίτηση από ένα κράτος μέλος, η Επιτροπή αποφασίζει εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από τη λήψη της αιτήσεως.

3. Κάθε κράτος μέλος δύναται να φέρει ενώπιον του Συμβουλίου τα μέτρα τα οποία ελήφθησαν από την Επιτροπή, εντός προθεσμίας τριών εργασίμων ημερών από την ημέρα της ανακοινώσεώς τους. Το Συμβούλιο συνέρχεται αμελλητί. Δύναται, κατά τη διαδικασία ψηφοφορίας που προβλέπεται στο άρθρο 43, παράγραφος 2, της Συνθήκης, να τροποποιήσει ή να καταργήσει τα μέτρα αυτά.»

Το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Σε περίπτωση κατά την οποία γίνεται αναφορά στη διαδικασία που καθορίζεται στο παρόν άρθρο, η επιτροπή [διαχειρίσεως οπωροκηπευτικών] συγκαλείται από τον πρόεδρό της, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήσεως του αντιπροσώπου ενός κράτους μέλους.»

11 Επομένως, από τη διατύπωση του άρθρου 29 προκύπτει ότι το άρθρο αυτό δεν παραπέμπει στη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 33, αλλά προβλέπει μια ειδική διαδικασία για τη θέσπιση μέτρων διασφαλίσεως. Η διαδικασία αυτή δεν περιλαμβάνει και το να έχει γίνει προηγουμένως προσφυγή στην επιτροπή διαχειρίσεως οπωροκηπευτικών. Συνεπώς, δεν υπήρχε υποχρέωση τέτοιας προσφυγής πριν από την έκδοση του επίδικου κανονισμού.

Ως προς την παράλειψη μνείας περί προθεσμίας για προσφυγή στο Συμβούλιο

12 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι η προθεσμία εντός της οποίας ένα κράτος μέλος μπορεί να φέρει προς συζήτηση στο Συμβούλιο τα μέτρα διασφαλίσεως που έχουν ληφθεί από την Επιτροπή τάσσεται με το άρθρο 29, παράγραφος 3, του κανονισμού 1035/72 και ότι ουδεμία διάταξη ούτε, ειδικότερα, η απόφαση περί των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής επιβάλλει να υπενθυμίζεται μια τέτοια προθεσμία στον κανονισμό που θεσπίζει τα μέτρα αυτά.

13 Το άρθρο 3 της αποφάσεως περί των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής προβλέπει τα εξής:

«Όταν το Συμβούλιο παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να αποφασίσει για μέτρα διασφάλισης, μπορεί να ακολουθηθεί η παρακάτω διαδικασία:

— η Επιτροπή κοινοποιεί στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη κάθε απόφαση σχετικά με μέτρα διασφάλισης.

Μπορεί να προβλεφθεί ότι η Επιτροπή, πριν λάβει την απόφασή της, συμβουλεύεται τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους κατά περίπτωση καθοριζόμενους όρους,

— κάθε κράτος μέλος μπορεί να φέρει προς συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου την απόφαση της Επιτροπής μέσα σε προθεσμία που πρέπει να καθορίζεται στην εν λόγω πράξη.

(...)»

14 Πρέπει καταρχάς να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από τη δεύτερη και την τρίτη αιτιολογική σκέψη της, η απόφαση περί των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής εφαρμόζεται μόνο στις εκτελεστικές αρμοδιότητες που απονέμονται στην Επιτροπή μετά την έναρξη της ισχύος της και ότι επομένως δεν μπορεί να θίξει το κύρος εκτελεστικών μέτρων τα οποία έχουν ληφθεί, όπως εν προκειμένω, βάσει εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που έχουν απονεμηθεί στην Επιτροπή πριν από τη θέση σε ισχύ της αποφάσεως αυτής.

15 Ακολούθως, πρέπει να τονιστεί ότι από το άρθρο 3 της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι, όταν το Συμβούλιο αποφασίζει να ακολουθήσει τη διαδικασία αυτή, η προθεσμία εντός της οποίας οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να φέρει προς συζήτηση ενώπιόν του την απόφαση που έχει λάβει η Επιτροπή πρέπει να αναφέρεται στην πράξη με την οποία το Συμβούλιο απονέμει στην Επιτροπή την εξουσία να λάβει μέτρα διασφαλίσεως και όχι στις αποφάσεις που μπορεί να λάβει η Επιτροπή βάσει της εξουσιοδοτήσεως αυτής. Επομένως, και εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν όφειλε να προβλέψει στον επίδικο κανονισμό προθεσμία προσφυγής.

Ως προς το περιεχόμενο του επίδικου κανονισμού

16 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι από τον επίδικο κανονισμό προκύπτει σαφώς ότι ο κανονισμός αυτός δεν αφορά παρά μόνον

τα βύσσινα. Ισχυρίζονται ότι όλες οι γλωσσικές αποδόσεις του επίδικου κανονισμού, εξαιρουμένου του γερμανικού κειμένου, αναφέρουν ρητά τα προϊόντα αυτά με τους αντίστοιχους κωδικούς ΣΟ και ότι το γερμανικό κείμενο, το οποίο αρχικά περιείχε ένα τυπογραφικό σφάλμα που αφορούσε αποκλειστικά την ονομασία των προϊόντων, αλλά όχι τους κωδικούς ΣΟ των προϊόντων αυτών, διορθώθηκε με διορθωτικό της 20ής Ιουλίου 1993.

17 Όπως έχει ήδη επανειλημμένα τονίσει το Δικαστήριο, λόγω της ανάγκης ομοιόμορφης ερμηνείας των κοινοτικών κανονισμών, αποκλείεται μια ορισμένη διάταξη να εξετάζεται μεμονωμένη, αλλά απαιτείται, σε περίπτωση αμφιβολίας, να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται υπό το φως των αποδόσεών της στις άλλες επίσημες γλώσσες (αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 1979 στην υπόθεση 9/79, Koschniske, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 321, σκέψη 6, και της 27ης Μαρτίου 1990 στην υπόθεση C-372/88, Cricket St Thomas, Συλλογή 1990, σ. I-1345, σκέψη 19).

18 Εν προκειμένω, εξαιρουμένης της γερμανικής αποδόσεως, όλες οι γλωσσικές αποδόσεις του επίδικου κανονισμού αφορούν αποκλειστικά τα βύσσινα. Είναι σαφές ότι, όπως υποστηρίζουν η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση, το γερμανικό κείμενο του κανονισμού, καθόσον χρησιμοποιούσε το όρο «Süßkirschen» αντί του όρου «Sauerkirschen», περιείχε αρχικά ένα τυπογραφικό σφάλμα, το οποίο διορθώθηκε μεταγενέστερα. Ωστόσο, δεδομένου ότι το κείμενο αυτό μνημόνευε τους κωδικούς ΣΟ που ισχύουν για τα βύσσινα, η ασάφεια αυτή μπορούσε κάλλιστα να αρθεί διά παραπομπής στις άλλες γλωσσικές αποδόσεις του κανονισμού. Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι οι αρμόδιες γερμανικές αρχές ενημερώθηκαν για το σφάλμα αυτό και ότι επομένως τους δόθηκε η δυνατότητα να εφαρμόσουν ευθύς εξ αρχής ορθώς τον κανονισμό. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το περιεχόμενο του επίδικου κανονισμού δεν μπορούσε να θεωρηθεί αόριστο.

Ως προς την αναδρομικότητα του επίδικου κανονισμού

19 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι ο επίδικος κανονισμός δεν έχει αναδρομικό αποτέλεσμα και ότι επομένως μπορούσε νομίμως να εφαρμοστεί σε εισαγωγές πραγματοποιηθείσες στις 19 και 20 Ιουλίου 1993. Ισχυρίζονται ότι η επελθούσα στις 20 Ιουλίου 1993 διόρθωση του τυπογραφικού σφάλματος που περιείχε το γερμανικό κείμενο του κανονισμού αυτού δεν είχε ως συνέπεια να προσδώσει στον εν λόγω κανονισμό αναδρομικό αποτέλεσμα.

20 Απ' όλες τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι ο επίδικος κανονισμός δεν τροποποιήθηκε, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του, με το διορθωτικό που δημοσιεύθηκε στη γερμανική έκδοση της *Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* της 20ής Ιουλίου 1993. Επομένως, ο εν λόγω κανονισμός μπορούσε να εφαρμόζεται από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του.

Ως προς την ύπαρξη σοβαρής διαταράξεως ή κινδύνου σοβαρής διαταράξεως της αγοράς

21 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η αγορά των κερασιών ήταν εκτεθειμένη σε κινδύνους σοβαρής διαταράξεως κατά τον χρόνο εκδόσεως του επίδικου κανονισμού. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ειδικότερα ότι οι εισαγωγές στην Κοινότητα κερασιών από τρίτες χώρες είχαν αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια των περιόδων εμπορίας 1990 και 1991, ιδίως λόγω της ελλείψεως που είχε σημειωθεί στην κοινοτική παραγωγή κατά τη διάρκεια της τελευταίας αυτής περιόδου εμπορίας, και είχαν διατηρηθεί σε υψηλό επίπεδο κατά τη διάρκεια της περιόδου εμπορίας 1992, γεγονός το οποίο, λόγω της καλής κοινοτικής εσοδείας του έτους αυτού, είχε ως συνέπεια μια απότομη πτώση των τιμών της αγοράς. Από τις πρώτες ενδείξεις που έγιναν γνωστές σχετικά με την περίοδο εμπορίας 1993, ιδίως δε από τα πληροφοριακά στοιχεία που προέρχονταν από τη Γερμανία, φάνηκε ότι η επιζήμια αυτή τάση για τα προϊόντα της Κοινότητας σοβούσε. Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα αριθμητικά στοιχεία, τα οποία ανέφερε η προσφεύγουσα της κύριας δίκης ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου και τα οποία μπορούν να δημιουργήσουν την αντίθετη εντύπωση, αφορούν μόνον τις εισαγωγές βυσσίνων στην Γερμανία και λαμβάνουν ως μέτρο συγκρίσεως το 1992, το οποίο δεν ήταν ένα σύνηθες έτος.

22 Από το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού 1035/72 προκύπτει ότι η μία από τις δύο περιπτώσεις για τις οποίες προβλέπεται η δυνατότητα εφαρμογής μέτρων διασφαλίσεως στο εμπόριο με τις τρίτες χώρες είναι η περίπτωση κατά την οποία η αγορά ενός ή περισσοτέρων από τα προϊόντα που μετέχουν στην κοινή οργάνωση αγοράς υφίσταται ή απειλείται να υποστεί, λόγω των εισαγωγών ή των εξαγωγών, σοβαρές διαταράξεις που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ. Επιπλέον, από το άρθρο 1 του κανονισμού 2707/72 προκύπτει ότι, για να εκτιμηθεί αν υφίσταται μια τέτοια κατάσταση, λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη ο όγκος των πραγματοποιηθεισών ή των προβλεπομένων εισαγωγών ή εξαγωγών, οι διαθέσιμες ποσότητες των προϊόντων στην αγορά της Κοινότητας, οι τιμές που

διαπιστώνονται για τα εγχώρια προϊόντα στην αγορά της Κοινότητας ή η προβλεπόμενη εξέλιξη των τιμών αυτών (ιδίως δε η τάση τους για υπερβολική πτώση ή άνοδο) και, όσον αφορά ειδικότερα τις εισαγωγές, οι τιμές που διαπιστώνονται στην αγορά της Κοινότητας για τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών (ιδίως δε η τάση τους για υπερβολική πτώση) καθώς και οι ποσότητες για τις οποίες λαμβάνουν χώρα ή θα ήταν δυνατό να λάβουν χώρα πράξεις αποσύρσεως.

23 Τόσο από τις αιτιολογικές σκέψεις του επίδικου κανονισμού όσο και από τα στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή ενώπιον του Δικαστηρίου, ιδίως όσον αφορά τις ποσότητες των βυσσίνων που εισάγονται από τις τρίτες χώρες και τις τιμές που σημειώνονται στις αγορές, τα οποία δεν αμφισβητούνται από την προσφεύγουσα της κύριας δίκης ούτε αναιρούνται από τα στοιχεία που αυτή προσκόμισε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, προκύπτει ότι στην κοινοτική αγορά των κερασιών είχε σημειωθεί μια σημαντική αύξηση των ποσοτήτων που εισήχθησαν από τις τρίτες χώρες κατά τη διάρκεια των τριών περιόδων εμπορίας που είχαν προηγηθεί της περιόδου εμπορίας 1993, καθώς και μια σημαντική πτώση των τιμών στην αγορά κατά τη διάρκεια της προγενέστερης περιόδου εμπορίας. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι αυτή η επιζήμια για τα κοινοτικά προϊόντα τάση αναμενόταν να διατηρηθεί, αν δεν λαμβάνονταν μέτρα από τις κοινοτικές αρχές.

24 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως δεχθείσα ότι υφίσταντο κίνδυνοι σοβαρών διαταράξεων της αγοράς, που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 39 της Συνθήκης (βλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 1996 στην υπόθεση C-205/94, Binder, Συλλογή 1996, σ. I-2871, σκέψη 22).

Ως προς τη νομική βάση των θεσπισθέντων μέτρων

25 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι το σύστημα ελαχίστων τιμών που θεσπίστηκε με τον επίδικο κανονισμό έχει ως νομική βάση τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 29 του κανονισμού 1035/72 και του άρθρου 3 του κανονισμού 2707/72. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ειδικότερα ότι το

άρθρο 3 του κανονισμού 2707/72, μολονότι προβλέπει ρητά μόνον την αναστολή των εισαγωγών, πρέπει να ερμηνευθεί, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, υπό την έννοια ότι παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να θεσπίζει μέτρα που μπορούν να βαίνουν πέραν της αναστολής των εισαγωγών, χωρίς ένας τόσο ακραίος περιορισμός να είναι υποχρεωτικός.

26 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2707/72 προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 29, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1035/72, είναι τα ακόλουθα:

— οσάκις ανακύπτει η περίπτωση της παραγράφου 1, πρώτη περίπτωση, του παρόντος άρθρου, η αναστολή των εισαγωγών ή των εξαγωγών ή η επιβολή φόρων κατά την εξαγωγή,

— (...).

2. Τα μέτρα αυτά μπορούν να λαμβάνονται μόνο στο μέτρο και για τη διάρκεια που είναι απολύτως αναγκαία.»

27 Το Δικαστήριο έχει ήδη τονίσει, σχετικά με διατάξεις παρόμοιες με τις επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, ότι, μολονότι η επιβολή αντισταθμιστικής εισφοράς δεν προβλεπόταν ρητά στις διατάξεις αυτές, δεν ήταν δυνατό να συναχθεί ότι αποκλειόταν έναν τέτοιο μέτρο. Αντίθετα, από το γεγονός ότι οι διατάξεις αυτές επέτρεπαν την ολική ή μερική αναστολή των εισαγωγών έπρεπε να συναχθεί ότι η Επιτροπή είχε την εξουσιοδότηση να θεσπίσει μια λιγότερο αυστηρή ρύθμιση, ήτοι μια ελάχιστη τιμή σε συνδυασμό με αντισταθμιστική εισφορά. Πράγματι, αν η Επιτροπή μπορεί να θεσπίζει μέτρα

διασφαλίσεως που συνεπάγονται την ολική παύση των εισαγωγών από τρίτες χώρες, μπορεί κατά μείζονα λόγο να εφαρμόζει λιγότερο περιοριστικά μέτρα (βλ. απόφαση της 13ης Μαΐου 1971 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 41/70, 42/70, 43/70 και 44/70, International Fruit Company κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 783, σκέψη 65, σχετικά με την προγενέστερη του κανονισμού 1035/72 ρύθμιση της κοινής οργανώσεως αγοράς των οπωροκηπευτικών· αποφάσεις της 12ης Απριλίου 1984 στην υπόθεση 345/82, Wünsche Handelsgesellschaft, Συλλογή 1984, σ. 1995, σκέψη 23· της 11ης Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 77/86, National Dried Fruit Trade Association, Συλλογή 1988, σ. 757, σκέψη 26, και της 5ης Ιουλίου 1988 στην υπόθεση 291/86, Central-Import Münster, Συλλογή 1988, σ. 3679, σκέψη 39, σχετικά με την τότε ισχύουσα ρύθμιση της κοινής οργανώσεως αγοράς των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά).

Ως προς την αναλογικότητα των μέτρων διασφαλίσεως

28 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι τα μέτρα διασφαλίσεως που τέθηκαν σε εφαρμογή με τον επίδικο κανονισμό είναι ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η Επιτροπή εκθέτει ότι η εξέλιξη που παρατηρήθηκε στις αρχές της περιόδου εμπορίας 1993 οδήγησε τις κοινοτικές αρχές να θέσουν καταρχάς σε εφαρμογή ένα σύστημα πιστοποιητικών εισαγωγής, το οποίο αποδείχθηκε ανεπαρκές για την ανάσχεση της αυξήσεως των εισαγωγών και της πτώσεως των τιμών. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή αποφάσισε ακολούθως να μην εφαρμόζει πλέον τις τιμές αναγωγής στα εισαγόμενα βύσσινα και να θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα ελαχίστων τιμών σε συνδυασμό με την επιβολή αντισταθμιστικής εισφοράς. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι κατ' αυτόν τον τρόπο έλαβε τα μέτρα που καθιστούσαν δυνατή την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού σταθερότητας, ενώ έθιγαν στον μικρότερο δυνατό βαθμό το εμπόριο.

29 Συναφώς, αρκεί να τονιστεί ότι τα ληφθέντα μέτρα διασφαλίσεως ήταν κατάλληλα να επιτύχουν τον επιδιωκόμενο σκοπό, να συγκρατήσουν δηλαδή την πτώση των τιμών των προϊόντων στην κοινοτική αγορά, ότι θεσπίστηκαν όταν ένα λιγότερο περιοριστικό σύστημα, εκείνο των πιστοποιητικών εισαγωγής, αποδείχθηκε ανεπαρκές και ότι προκρίθηκαν έναντι άλλων, περισσότερο

περιοριστικών, μέτρων, ιδίως δε έναντι μέτρων που θα περιόριζαν τον όγκο των εισαγωγών. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας.

Ως προς την παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

30 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι ο επίδικος κανονισμός δεν θίγει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των οικείων επιχειρηματιών. Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση ισχυρίζονται ότι, στον τομέα των κοινών οργανώσεων αγορών, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να προσδοκούν θεμιτώς ότι η ρύθμιση θα διατηρηθεί από το ένα έτος μέχρι το άλλο και ότι, επομένως, αν είναι προσεκτικοί και σώφρονες, πρέπει να αναμένουν τροποποιήσεις της ρυθμίσεως αυτής με σκοπό την προσαρμογή της στην εξέλιξη της αγοράς.

31 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι τα κοινοτικά όργανα διαθέτουν διακριτική ευχέρεια κατά την επιλογή των μέσων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της πολιτικής τους, οι επιχειρηματίες δεν δικαιολογούνται να τρέφουν προσδοκίες για τη διατήρηση υφισταμένης καταστάσεως, η οποία μπορεί να μεταβληθεί με αποφάσεις που λαμβάνουν τα όργανα αυτά στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεώς τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1982 στην υπόθεση 245/81, Edeka Zentrale, Συλλογή 1982, σ. 2745, σκέψη 27, και της 28ης Οκτωβρίου 1982 στην υπόθεση 52/81, Faust κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 3745, σκέψη 27). Εν προκειμένω, δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης για τον πρόσθετο λόγο ότι, λίγο πριν από τη θέσπιση του επίδικου κανονισμού, η Επιτροπή είχε θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα πιστοποιητικών εισαγωγής, το οποίο δικαιολογούνταν από τις δυσμενείς εξελίξεις της αγοράς.

Ως προς την έλλειψη αιτιολογίας του επίδικου κανονισμού

32 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι ο επίδικος κανονισμός είναι επαρκώς αιτιολογημένος. Ισχυρίζονται ότι, όπως απαιτεί η νομολογία του Δικαστηρίου γι' αυτό το είδος μέτρων, από τις αιτιολογικές σκέψεις του επίδικου κανονισμού, εξεταζόμενες στο πλαίσιο των μέτρων που έλαβε

κατά τον χρόνο εκείνο η Επιτροπή για τη σταθεροποίηση της αγοράς, προκύπτουν τα ουσιώδη στοιχεία που οδήγησαν την Επιτροπή να θεσπίσει τα επίδικα μέτρα.

33 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η αιτιολογία που απαιτεί το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη συγκεκριμένη νομική πράξη. Πρέπει εξ αυτής να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να γνωρίσουν τους λόγους που επέβαλαν τη λήψη των μέτρων και το Δικαστήριο να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Binder, σκέψη 25).

34 Οι αιτιολογικές σκέψεις του επίδικου κανονισμού αναφέρουν όμως σαφώς ότι, επειδή τα βύσσινα δεν αποτελούσαν πλέον το αντικείμενο συστήματος προστασίας (δεδομένου ότι η εφαρμογή τιμών αναγωγής είχε κριθεί ακατάλληλη γι' αυτά, ενόψει της καταστάσεως που κρατούσε τότε στην αγορά) και επειδή η αγορά της Κοινότητας ήταν εκτεθειμένη στον κίνδυνο σοβαρών διαταράξεων υπό τις συνθήκες αυτές, τέθηκε σε εφαρμογή ένα σύστημα ελαχίστης τιμής κατά την εισαγωγή και αντισταθμιστικών εισφορών, δεδομένου ότι αυτό θεωρήθηκε ως το πιο κατάλληλο.

35 Έτσι, ο επίδικος κανονισμός περιείχε τα στοιχεία που παρέχουν στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να γνωρίσουν τον λόγο υπάρξεώς του και στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του. Επομένως, ο εν λόγω κανονισμός πληρούσε τις απαιτήσεις αιτιολογήσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης.

Ως προς την παράβαση των ενδιαμέσων συμφωνιών

36 Η Επιτροπή και η Ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι ο επίδικος κανονισμός δεν παρέβη τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 των ενδιαμέσων συμφωνιών. Η Επιτροπή, η οποία αναφέρεται με τις παρατηρήσεις της μόνο στη συμφωνία που έχει συναφθεί με τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από την οποία προέρχονταν τα επίμαχα στη διαφορά της κύριας δίκης προϊόντα,

ισχυρίζεται ότι, μετά τη θέσπιση των μέτρων διασφαλίσεως, άρχισαν διαπραγματεύσεις με τις πολωνικές αρχές και ότι μάλιστα οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν σε ευνοϊκότερα μέτρα για την επόμενη περίοδο εμπορίας.

37 Συναφώς, αρκεί να τονιστεί ότι, μολονότι το άρθρο 15 των ενδιαμέσων συμφωνιών προβλέπει ότι καθένα από τα μέρη δεσμεύεται να αρχίσει διαπραγματεύσεις εφόσον ένα από τα μέρη λάβει μέτρα διασφαλίσεως σχετικά με το εμπόριο γεωργικών προϊόντων, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί λυσιτελώς να γίνει επίκληση της διατάξεως αυτής, η οποία παράγει αποτελέσματα μόνο μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και προβλέπει την τήρηση μιας διατυπώσεως μεταγενέστερης της λήψεως των μέτρων διασφαλίσεως, προκειμένου να αμφισβητηθεί το κύρος των μέτρων διασφαλίσεως, αυτών καθεαυτών. Επομένως, το επιχείρημα αυτό πρέπει επίσης να απορριφθεί.

38 Για όλους αυτούς τους λόγους, στο εθνικό δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν το κύρος του επίδικου κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

39 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ισπανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 1995 το Finanzgericht des Landes Brandenburg, αποφαίνεται:

Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 1932/93 της Επιτροπής, της 16ης Ιουλίου 1993, για την καθιέρωση μέτρων διασφαλίσεως όσον αφορά τις εισαγωγές βυσσίνων.

Moitinho de Almeida Gulmann

Edward Puissochet Jann

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Οκτωβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

J. C. Moitinho de Almeida